

سیاسی امنیتی محسوب می‌شود؛ این بدان معناست که رژیم شانگهای به مقابله با تهدیدات نوین امنیتی محدود شده است.

اعضای سازمان همکاری شانگهای همواره «دغدغه‌مند دستاوردهای نسبی» بوده‌اند؛ از همین رو، همکاری امنیتی میان آنان محدود بوده و محدود مانده است. منافع متفاوت امنیتی چین و روسیه، نگرانی هر یک از آنان از سلطه دیگری بر آسیای مرکزی یا برهم خوردن «موازنه شکننده» (Šćepanović, ۲۰۲۱) و نگرانی کشورهای آسیای مرکزی از تسلط این دو کشور، زمینه را برای محدود شدن همکاری‌های امنیتی فراهم کرده است. شاهد این مدعا آنکه در دو بحران کلیدی سیاست خارجی روسیه در دوره پس از جنگ سرد یعنی حمله این کشور به گرجستان و جدایی بخشی از خاک آن و نیز بحران اوکراین و جدایی کریمه، سازمان همکاری شانگهای حمایتی از روسیه صورت نداد (Zhao, ۲۰۱۹) و (Lillis, ۲۰۱۴).

سازمان در دور جدید بحران اوکراین در ۲۰۲۲ نیز در تداوم گذشته ساکت مانده است. افزون بر این، سازمان همکاری شانگهای از مواضع چین در قبال تایوان و در اختلافات دریای چین جنوبی حمایتی صورت نداده است، حتی کشورهای آسیای مرکزی در دوره‌هایی از سیاست‌های چین در مقابله با تروریسم و رفتار این کشور با اقلیت اویغور انتقاد کرده‌اند (Wang & Kong, ۲۰۱۹). عضویت هند و پاکستان در سازمان همکاری شانگهای اولویت دستاوردهای نسبی میان اعضا را تقویت کرده است. هند در زنجیره معماهای امنیتی در آسیا در مقابل چین و پاکستان قرار گرفته است و رقابت راهبردی تشدیدشونده‌ای را با چین از جمله در آسیای مرکزی دنبال می‌کند (Raghavan, ۲۰۱۸).

تشکیل یک رژیم اقتصادی

در سال‌های اخیر سازمان همکاری شانگهای بر شکل دهی به رژیم اقتصادی توجه بیشتری نشان داده است. شکل دهی به رژیم اقتصادی در

قیاس با همکاری‌های امنیتی با دشواری‌های بیشتری مواجه بوده است. در سطح کلان و از منظر اقتصاد سیاسی، سازمان همکاری شانگهای رژیم مسلط اقتصاد سیاسی بین‌الملل پسا جنگ سرد را پذیرفته و آن را به عنوان مبنای همکاری اعضا قرار داده است. در این قالب، سازمان شانگهای هدف آرمانی خود را جریان آزاد کالا، نیروی کار و سرمایه تعریف کرده است (SCO, ۲۰۰۱). اعضا افزون بر این، سازمان تجارت جهانی و قواعد آن را به عنوان مبنای تجارت جهانی پذیرفته‌اند و بر «مکانیسم بازار» به عنوان مکانیسم کلیدی توسعه اقتصادی تأکید کرده‌اند (SCO, ۲۰۲۰).

بر مبنای اسنادی که جهت‌گیری‌های کلان اقتصادی سازمان را نشان

منافع متفاوت
امنیتی چین و
روسیه، نگرانی
هر یک از آنان از
سلطه دیگری بر
آسیای مرکزی یا
برهم خوردن موازنه
شکننده و نگرانی
کشورهای آسیای
مرکزی از تسلط این
دو کشور، زمینه را
برای محدود شدن
همکاری‌های
امنیتی فراهم آورده
است.